

Voortgangsrapportage februari 2021

Toekomstverbond

Beoordelingsverslag Rekenhof

1 Budgettaire context

1.1. Vorderingsaldo Vlaamse gemeenschap (% BBP)(ramingen evolutie bij ongewijzigd beleid)

(bron: Meerjarenraming 2020-2025 Vlaamse gemeenschap oktober 2020 en SERV Evaluatierapport begroting 2021 januari 2021)(in miljoenen euro)

	2021	2022	2023	2024
MJR oktober 2020	-2.486	-2.547	-2.771	-2.094
SERV januari 2021	-4.112	-3.599	-3.247	-3.294

Vergelijk met meerjarenraming uit 2019 (ex ante COVID 19)

(bron: Meerjarenraming 2019-2024 Vlaamse Gemeenschap november 2018)

	2021	2022	2023	2024
MJR november 2018	-521	-375	+159	+304

1 Budgettaire context

1.2. Vorderingensaldo van de gezamenlijke overheid België (% BBP)

(bron: NBB – Economic projections – december 2020)

	2020	2021	2022	2023
Entiteit I	-7,6%	-4,9%	-4,3%	-4,6%
Entiteit II	-2,9%	-1,9%	-1,4%	-1,3%
Gezamenlijke overheid	-10,6%	-6,8%	-5,7%	-5,9%

2. Oosterweelverbinding

**2020 =
"Annus
mirabilis"**

- Werken op LO zijn op schema
- Alles klaar voor start werken RO
  - Voorbereidende werken gestart 2020
  - Start hoofdwerken RO in 2023
  - Einde voorzien in 2030

2. Oosterweelverbinding

- Taakstellend budget **4.391 miljoen** euro (prijspeil 2019)(inclusief onderbouw leefbaarheidsprojecten RO ten bedrage van 700 miljoen euro)
- Tot nu raming investering op 4.166 miljoen euro
- Grote uitdaging om investering binnen taakstellend budget te houden

2. Oosterweelverbinding

Investeringskost Oosterweelverbinding

	miljoen euro
a) Aan te rekenen binnen taakstellend budget (4.391 miljoen euro)	
Raming februari 2021	4.166,0
b) In onderhandeling met aannemersconsortia	
Meerkost biedingen	315,0
c) Buiten taakstellend budget	
PFOS sanering (risico 4)	63,3
d) Historische kosten Masterplan 2020	
Vorbereidende werken verleden	300,7
Grondverwervingen verleden	155,8

2. Oosterweelverbinding

Uitdagingen voor houdbaarheid taakstellend budget :

- Optimalisaties via value engineering in onderhandeling om meerkost biedingen (315 miljoen euro) te compenseren
- Kunnen alle risicobeheersingsmaatregelen (projectrisico's theoretisch forfaitair geraamd op 600 miljoen euro) binnen taakstellend budget opgevangen worden?

2. Oosterweelverbinding

Bovenop taakstellend budget zijn er volgende kosten die moeten worden opgevangen binnen financieel model Lantis :

- Eventuele projectrisico's : 600 miljoen euro
- Projectmanagement : 509-577 miljoen euro
- Werkingskosten Lantis : 297 miljoen euro
- Onderhoud tijdens bouwfase: 100 miljoen euro
- Financieringskosten
- 35 jaar onderhoud na bouwfase
- ...

Financieel model Lantis	miljoen euro
Kapitaalinbreng vanwege de aandeelhouder Vlaams Gemeenschap	1.172,2
Financiering voor onderbouw leefbaarheidswerken RO via "overkappingsfonds"	700
Jaarlijkse toelagen vanwege Vlaamse Gemeenschap <ul style="list-style-type: none"> • Beheersvergoeding • Investeringsstoelage Toekomstverbond • Investeringsstoelage verkeersveiligheid	11,8 7,4 5,0
Jaarlijkse tolinkomsten Liefkenshoektunnel : raming voor 2021	36,9
Prefinanciering : lening Vlaamse Gemeenschap/EIB na ingebruikname Oosterweelverbinding terug te betalen met de jaarlijkse tolinkomsten	3.600,0
Na ingebruikname Oosterweelverbinding : jaarlijkse tolinkomsten Oosterweeltunnel (en Kennedytunnel?)	?

2. Oosterweelverbinding

Sluitende financiering ?

- Zijn de veronderstelde randvoorwaarden robuustheid financieel model nog altijd actueel ?
- Nog geen zekerheid over rulling recupereerbaarheid btw
- Uitdaging voor voldoende financiering voor risico's categorie 4: theoretisch-forfaitair geraamd op 235 miljoen euro, waarvan reeds 26,8 miljoen gerealiseerd ten laste VFLD (en 23 miljoen via het relancebudget).

3. Leefbaarheidsprojecten

- Taakstellend budget : 1.250 miljoen euro
- Financieringsafspraken
  - Vlaamse Gemeenschap (overkappingsfonds) voor 1 miljard euro: gemiddeld jaarlijkse funding overkappingsfonds vanuit MOW : 50 miljoen euro per jaar (2017-2020)
  - Stad Antwerpen : 107,5 miljoen euro
  - Haven Antwerpen : 142,8 miljoen euro

3. Leefbaarheidsprojecten

Eerste raming geselecteerde projecten	Raming PSC 2018	Raming 2021
4 ringparken Rechteroever	805	285
Onderbouw RO		700
Leefbaarheidsprojecten LO	111	125
Scheldeoeververbinding	71	221,4
Projecten buiten projectgebied Oosterweel	263	263
TOTAAL	1250	1.594,5

3. Leefbaarheidsprojecten

Wat met de geselecteerde projecten die boven raming 2018 zitten ?

- Voorkeurvariant Scheldebrug : moet gefinancierd worden binnen taakstellend budget
- Meerkost LO project moet opgevangen worden binnen afgesproken budget
- Uitdaging om overige leefbaarheidsprojecten binnen resterend saldo 1.250 miljoen euro te houden

4. Haventracé

- Eerste indicatieve schatting uit 2017: 1,12 miljard euro (excl. Oostelijke Verbinding)
- Ondertussen meer dan louter infrastructuurproject en uitbreiding scope : indicatieve raming loopt op tot 1,5 - 2,2 miljard euro

Indicatieve raming 2021	miljoen euro
Tijsmansbrug of tweede Tijzmanstunnel	490 -1118
Oostelijke Verbinding	921
E34 west (inclusief fiets)	138

4. Haventracé

- Alle deelprojecten zitten nog in onderzoeksfase
- Nog geen taakstellend budget opgelegd
- Onduidelijk hoe dit zal worden gefinancierd

5. Modal Shift

REEDS GESELECTEERDE HEFBOOMPROJECTEN Budgetten modal shift gepland bij MOW – GIP 2021-2024	miljoen euro
Park en Ride	109
Fietsinfrastructuur	59,5
Tram- stelplaatsen- C-ITS	73,2
Metro sneltram	22
Allerlei vervoer	36,1
TOTAAL GESELECTEERDE HEFBOOMTRAJECTEN	299,8
Flankerende maatregelen (ten laste budget haven en Stad)	100
Extra minder hindermaatregelen (diverse toelagen)	90,3
Nog geen budget gevonden	
• Tramproject	(55,7)
• Diverse vervolgetrajecten	(191,8)

5. Modal shift

- Nog geen taakstellend budget voor Routeplan 2030
- Eerste reeks hefboomprojecten is benoemd : P&R, fietsinfra, openbaar vervoer geraamd op totaal van 300 miljoen euro
- Financiering door diverse partners waarvan minstens 101 miljoen euro is voorzien in GIP 2021 van MOW
- Andere projecten in pipeline waarvoor nog geen financiering is voorzien (55,7 miljoen tram, 191,8 miljoen diverse vervolgprojecten,...)
- Investerings hebben ook effect op exploitatiekosten
- Lantis heeft ook budget voor extra minder hindermaatregelen, gefinancierd door diverse toelagen: 90,3 miljoen euro

6. Conclusies

- Toekomstverbond is een miljardenproject dat dreigt op te lopen

	miljoen euro
Reeds gedane kosten Masterplan 2020 Vorbereidende werken en grondverwervingen	486,4
Taakstellend budget Oosterweel inclusief onderbouw leefbaarheidsprojecten rechteroever	4.391
Taakstellend budget leefbaarheidsprojecten eerste fase (exclusief onderbouw leefbaarheidsprojecten)	550
Indicatieve ramingen Haventracé (nog niets beslist)	1.500-2.200
Eerste projecten Modal shift (inclusief minder hindermaatregelen en flankerende maatregelen)	490

6. Conclusies

- Uitdaging om investeringen Toekomstverbond binnen budgettaire kaders te houden
  - **Oosterweel :**
    - Noodzaak opvang meerkost biedingen binnen taakstellend budget
    - Alle overige niet investeringskosten inpassen in financieel model Lantis
    - Garanderen de randvoorwaarden nog altijd de robuustheid van financieel model ?
  - **Leefbaarheidsprojecten** beperken tot taakstellend budget
  - Duidelijkheid creëren hoe de investeringen **Haventracé** kunnen ingepast worden binnen budgetten MOW
  - Noodzaak om alle uitgaven **modal shift** in te passen binnen budget MOW

6. Conclusies (aanbevelingen)

- Ambitieniveau altijd afstemmen op beschikbare middelen
- Bepalen van taakstellend budget per hoofddeel Toekomstverbond die past in MT en LT-begrotingstraject Vlaamse Gemeenschap
- Prioritering projecten binnen taakstellend budget
- GIP MOW uitbreiden tot planningsperiode op 5 jaar

